

Determinatie: Criteria overgang, wisselen leerweg, vak op hoger niveau

Aeres Heerenveen

AERES
VMBO

Versiebeheer

Titel	Determinatie: Criteria overgang, wisselen leerweg, vak op hoger niveau
Versienummer	09-10-2023 versie 1.0
Vastgesteld door	MT Aeres Heerenveen
Documentbeheer	O&K – beleidsadviseur VMBO
Herzien voor	Juli 2024

Voorwoord

In dit document beschrijven we hoe de determinatie bij Aeres Heerenveen plaatsvindt. U vindt hier onze richtlijnen rond de overgang in de onderbouw en bovenbouw, wanneer het wisselen van leerweg in beeld komt en wanneer we het slagen met één of meerdere vak(ken) op hoger niveau kansrijk achten.

Inhoud

1	Plaatsing in een leerweg	5
1.1.	Determinatiemomenten	5
1.2.	Procedure rondom overgang	5
2	Overgangsnormen onderbouw	6
3	Overgangsnormen klas 1 en 2	7
4	Op- en afstromen onderbouw	9
4.1.	Uitgangspunten opstromen	9
4.2.	Uitgangspunten afstromen	9
4.3.	Werkwijze team bij opstromen of afstromen	9
5	Vak(ken) op hoger niveau	10
5.1.	Uitgangspunten opstromen	10
5.2.	Werkwijze team bij vak op hoger niveau	10
6	Overgangsnormen bovenbouw	11
7	Procedure op- en afstromen bovenbouw	12
7.1.	Opstromen en afstromen in de bovenbouw	12
7.2.	Cijfers	12

1 Plaatsing in een leerweg

Bij aanmelding van een leerling bij Aeres volgen wij voor plaatsing in de Basisberoepsgerichte, de Kaderberoepsgerichte of de Gemengde Leerweg de landelijk vastgestelde regeling: het basisschooladvies is bindend.

1.1. Determinatiemomenten

In een schooljaar zijn er determinatiemomenten bij de leerlingenbespreking en/of de rapportenbespreking. Het onderwijsteam kan dan een advies geven over veranderen van het te volgen niveau.

1.2. Procedure rondom overgang

- De teamvergadering stelt het advies over de overgang vast.
- Mochten ouders het oneens zijn met het advies, dan kunnen zij contact opnemen en vindt overleg plaats.
- De teamvergadering kan met goede redenen afwijken van de normen en criteria.
- De uitspraak van de teamvergadering is bindend.

Uitgangspunten:

We gaan uit van **overgangsnormen** en niet van zittenblijversnormen.

We bepalen bevorderen, bevorderen onder voorwaarde, doubleren, opstromen, afstromen of een vak/vakken op hoger niveau volgen, vanuit de vraag: **Is de leerling kansrijk in deze volgende stap?**

Daarbij wordt besproken:

- Voldoen de cijfers en resultaten aan de overgangsnormen en/of gestelde criteria.
- De leer- en werkhouding; zoals studievaardigheden, houding t.a.v. schoolwerk, ambitie(s) van de leerling.
- De sociaalpedagogische ontwikkeling en indien van toepassing bijzondere omstandigheden.

2 Overgangsnormen onderbouw

De overgangsnormen worden toegepast op het eindrapport. Het eindcijfer komt tot stand door het berekenen van het gemiddelde van de rapportperiodes van een schooljaar. De periodescijfers en het eindcijfer worden rekenkundig afgerond op één decimaal.

Bevordering vindt plaats in de gevolgde leerweg naar een leerjaar hoger.

Het vak Rekenen telt niet mee bij de overgang omdat dit een diagnostische score is.

Voor het tellen van het aantal onvoldoendes op een rapport gelden de volgende regels:

Gemiddelde eindcijfers $\leq 5,4$ en $\geq 4,5$ tellen als 1 onvoldoende

Gemiddelde eindcijfers $\leq 4,4$ en $\geq 3,4$ tellen als 2 onvoldoendes

Gemiddelde eindcijfers $\leq 3,4$ tellen als 3 onvoldoendes

Kernvakken

klas 1: Nederlands, Engels, wiskunde

klas 2: Nederlands, Engels, wiskunde

3 Overgangsnormen klas 1 en 2

Bevorderd als:
Voor alle vakken: het eindcijfer is 6 of hoger 1 berekende onvoldoende 2 berekende onvoldoendes met minimaal één 7 (of hoger) ter compensatie
Bespreken: bevorderen of bevorderen onder voorwaarde
2 berekende onvoldoendes zonder compensatie. 3 berekende onvoldoendes, waarvan maximaal 2 kernvakken onvoldoende zijn, met minimaal twee x 7 (of hoger) ter compensatie.

Bespreken: Leerwegadvies*, afstromen of doubleren
3 of meer berekende onvoldoendes voor de kernvakken óf 4 of meer berekende onvoldoendes voor alle vakken.

Determinatiemoment klas 2:
<p>In klas 2 wordt het voorlopige leerwegadvies na 2 rapportperiodes vastgesteld na toepassing van de overgangsnormen, dit is een belangrijk determinatiemoment. Blijkt dat de leerling kansrijk is voor, het volgen van een vak/vakken op hoger niveau of een leerweg opstromen dan is de derde periode de uitgelezen kans voor de leerling om te laten zien dat de examenperiode gestart kan worden in de leerweg op hoger niveau of met een vak/vakken op hoger niveau.</p> <p>Leerlingen van de Gemengde Leerweg kunnen door een extra examenvak het diploma van de Theoretische Leerweg behalen.</p> <p>Het besluit hierover wordt door de teamvergadering genomen op basis van de criteria beschreven in hoofdstuk 4 en 5.</p> <p>Leerlingen in de Basisberoepsgerichte leerweg kunnen vanuit de teamvergadering een dubbeladvies BB/LWT krijgen of een enkel advies BB of LWT. Een enkel advies wordt gegeven op basis van de resultaten en de leerstijl die het beste bij de leerling past.</p>

Bij leerlingen die op basis van hun resultaten besproken worden

De teamvergadering bespreekt aanvullende rapportage/informatie; zoals resultaten op de TOA-toetsen. De redenen en argumenten voor bevorderen, bevorderen onder voorwaarde, afstromen of dubblure worden vastgelegd in het leerlingdossier in EduArte.

De mentor communiceert de inhoud met ouders en de leerling. Hoewel er afstemming plaats kan vinden met de leerling en/of ouder(s) is de uitspraak van de teamvergadering bindend.

Doublure

Uitgangspunt: een doublure wordt alleen gedaan als dat de sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling van de leerling ten goede komt.

Bevorderd onder voorwaarde

Uitgangspunt: we zijn geen liefhebber van bevorderen onder voorwaarde, want als een leerling *niet* voldoet aan de voorwaarde dan moet deze in het lopende schooljaar een klas teruggeplaatst worden of afstromen. *Maar* soms zijn er omstandigheden waarbij het voor de leerling lastig is geweest om aan de overgangsnormen te voldoen. Bij een leerling waarin de teamvergadering veel vertrouwen heeft biedt bevorderen onder voorwaarde een uitkomst.

Procedure

De teamvergadering bespreekt aanvullende rapportage/informatie; zoals resultaten op de TOA-toetsen. De teamvergadering bepaalt aan welke voorwaarden de leerling in kwestie moet voldoen om bevorderd te worden.

Bij besluit tot bevordering onder voorwaarde voeren we het Uitvoeringsbesluit Artikel 8.8 uit:

1. Het bevoegd gezag vermeldt een voorwaardelijke bevordering op het eindrapport.
2. Het bevoegd gezag doet ook schriftelijk mededeling van de voorwaardelijke bevordering aan de ouders van de betrokken leerling, waarbij worden vermeld:
  - a. de datum tussen 1 oktober en 1 januari daaropvolgend waarop definitief over de overgang zal worden beslist; en
  - b. de voorwaarden voor bevordering.

Voorbeelden van een voorwaarde:

- De teamvergadering kan een leerling een taak opleggen voor vakken met te weinig deelname en/of ontbrekende cijfers. De uitvoering van deze taak dient te voldoen aan door de docent vooraf vastgestelde normen.
(Wanneer de taak niet voldoende wordt afgerond, zal de leerling moeten doubleren cq. afstromen).
- De teamvergadering kan eisen stellen aan het 1e rapport in het volgende schooljaar. De leerling krijgt in deze periode de kans om te laten zien dat hij het niveau van de te volgen leerweg beheerst.
(Voldoen de resultaten niet aan de gestelde eisen, dan zal de leerling teruggeplaatst worden naar het voorgaande leerjaar of afstromen).

4 Op- en afstromen onderbouw

Aan leerlingen worden kansen geboden om op te stromen naar een leerweg met hoger niveau. Als een niveau te hoog gegrepen is voor een leerling, maken we een wisseling naar een leerweg op lager niveau mogelijk.

4.1. Uitgangspunten opstromen

We hanteren de onderstaande uitgangspunten. Een teamvergadering kan afwijken van de criteria als daar een valide reden voor bestaat en aanvullende redenen wegen om te laten opstromen naar een andere leerweg.

Over het algemeen blijkt een leerling kansrijk te zijn als hij/zij het volgende laat zien:

- De leerling scoort op de kernvakken (Nederlands, Engels en wiskunde) minimaal een 7,0 en het gemiddelde van de drie cijfers is 7,5.
- Op overige vakken scoort de leerling gemiddeld een 7 of hoger. Dit geldt voor de vakken Nask, M&M, biologie. Voor klas 2 geldt dat ook het vak Duits hierin mee wordt gerekend.
- Zie criteria 'vak op hoger niveau'.

4.2. Uitgangspunten afstromen

Als blijkt dat een leerling niet succesvol is in een bepaalde leerweg kan in goed overleg met de leerling en ouder(s) de mentor/coach op basis van de overgangsnormen of andere valide redenen voorstellen dat de leerling afstroomt.

Op basis van de overgangsnormen kan de teamvergadering een advies afgeven om een niveau af te stromen, dit wordt voorgelegd aan de leerling en ouder(s).

Bij een tweede determinatiemoment (binnen hetzelfde leerjaar) waarbij de resultaten hetzelfde zijn, kan de teamvergadering het besluit nemen om de leerling in kwestie, in een andere leerweg te plaatsen. Dit om doublure te voorkomen en ervoor te zorgen dat de leerling succesvol in een leerweg door kan stromen. Dit besluit is bindend.

4.3. Werkwijze team bij opstromen of afstromen

- 1 In goed overleg met leerling en ouder(s) draagt een vakdocent en/of mentor op basis van de uitgangspunten, een leerling voor om van leerweg te veranderen.
- 2 Bij positief besluit door de teamvergadering informeert de mentor de leerling en ouder(s).
- 3 Ouders schaffen boek(en) aan op gewenst niveau voor het betreffende vak.
- 4 De teamvergadering beslist of de leerling in dezelfde klas blijft of gedurende de rest van het schooljaar wordt overgeplaatst naar een niveaunklas.
- 5 Docenten geven feedback aan de leerling en ondersteunen nodige aanpassing aan het nieuwe niveau, etc.

5 Vak(ken) op hoger niveau

We hanteren de onderstaande uitgangspunten, Een teamvergadering kan afwijken van de criteria als daar een valide reden voor bestaat en aanvullende redenen wegen om een vak op hoger niveau aan te bieden als daar reden toe is.

5.1. Uitgangspunten opstromen

We kijken vooral naar de criteria die een leerling kansrijk maakt het vak op een hoger niveau af te sluiten/te examineren. Over het algemeen blijkt een leerling **kansrijk** te zijn als hij/zij het volgende laat zien:

Cognitief niveau:

- Leerling scoort m.n. goed genoeg op toetsen m.b.t. tot de toepassings- en de inzichtvragen (zie omschrijving in Handboek Schoolexaminering)
- De leerling beheerst voldoende studievaardigheden zoals plannen, een succesvolle leerstijl hanteren, verantwoordelijkheid nemen voor resultaten, houden aan en maken van afspraken.
- Andere gegevens, zoals TOA-resultaten, worden geraadpleegd en vormen geen bezwaar.

Werkhouding:

- Leerling is gemotiveerd om te werken voor één of meerdere vakken op een hoger niveau.
- Leerling is in de lessen gericht bezig met zijn schoolwerk in opdracht van de docent.
- De leerling werkt behoorlijk zelfstandig.

Cijfers:

- Leerling staat op betreffend vak afgerond een 8.0 of hoger.

5.2. Werkwijze team bij vak op hoger niveau

- 1 In goed overleg met leerling en ouder(s) draagt de vakdocent en/of mentor op basis van de criteria, een leerling voor om één of meerdere vakken op hoger niveau te doen.
- 2 Bij positief besluit door de teamvergadering informeert de mentor de leerling en ouder(s).
- 3 Ouders schaffen boek(en) aan op gewenst niveau voor het betreffende vak.
- 4 De teamvergadering beslist of de leerling het vak op hoger volgt binnen zijn eigen klas of gedurende de rest van het schooljaar wordt overgeplaatst naar een niveauklas voor het betreffende vak.
- 5 De LEO beslist of de docent toetst op 2 niveaus (huidige en oude niveau), of alleen het nieuwe niveau.
- 6 De vakdocent geeft feedback aan de leerling, ondersteunt, zorgt voor nodige aanpassing, etc

6 Overgangsnormen bovenbouw

De overgangsnormen worden toegepast op het eindrapport. Cijfers op het eindrapport bestaan uit hele getallen, een eindcijfer komt tot stand zoals beschreven in het PTO of PTA. Bevordering vindt plaats in de gevolgde leerweg naar een leerjaar hoger.

Voor Nederlands worden er in klas 3 geen cijfers maar een O,V of G gegeven.
Het vak Rekenen telt niet mee bij de overgang omdat dit een diagnostische score is.

BB en KB:

- het beroepsgerichte profielvak telt als 1 cijfer
- het gemiddelde van de keuzevakken telt als 1 cijfer

GL:

- het gemiddelde van de cijfers op de keuzevakken + het cijfer op het beroepsgerichte profielvak gedeeld door 2, telt als 1 cijfer.
- Eerst wordt de herkansing regeling toegepast; zie examenreglement;
- Daarna wordt op de volledige cijferlijst van jaar 3 de volgende overgangsnormen toegepast:

Een leerling kan bevorderd worden als:
<ol style="list-style-type: none">
1 Voor CKV, stage, LOB, LO en/of het profielwerkstuk (GL) is de kwalificatie voldoende of goed behaald. Voor Nederlands is een V of G gehaald.
2 Voor elk praktijkonderdeel is een cijfer behaald $\geq 3,5$!
3 Alle eindcijfers zijn een 6 of hoger; OF
4 Gekeken naar <i>alle</i> vakken op het eindrapport van klas 3 geldt: In totaal mogen er maximaal 4 onvoldoendes op de lijst staan. Gemiddelde eindcijfers $\leq 5,4$ en $\geq 4,5$ → tellen als 1 onvoldoende Gemiddelde eindcijfers $\leq 4,4$ → tellen als 2 onvoldoendes EN Gemiddelde van de examenvakken $\geq 5,5$; Waarbij geldt dat van de cijfers van alle examenvakken:<ul style="list-style-type: none">
• is één 5 en voor overige vakken een 6 of hoger behaald; of
• tweemaal een 5 en ten minste één 7, met overige vakken een 6 of hoger behaald; of
• één 4 en ten minste één 7, met overige vakken een 6 of hoger behaald.
Voldoet de leerling niet aan de bovenstaande overgangsnormen
<ol style="list-style-type: none">
1 De vergadering legt 'een duim' op het vak dat niet in het examenpakket zit en bekijkt de bovenstaande regeling nogmaals.
2 Pas de herkansingsregeling toe en bekijk met de nieuwe cijfers bovenstaande regeling nogmaals (incl. 1 - duim op niet-examenvak)
Over herkansingen: zie in de inleiding van het PTA en (de toelichting op) het examenreglement.

Het uitvoeringsbesluit WVO Artikel 8.8 lid 3 bepaalt dat bevordering tot het hoogste leerjaar niet voorwaardelijk gebeurt.

7 Procedure op- en afstromen bovenbouw

7.1. Opstromen en afstromen in de bovenbouw

In de examenperiode en zeker na december leerjaar 3 is opstromen of afstromen of een vak op hoger niveau volgen is zeer belastend voor de leerling en het onderwijsteam. Sowieso vergt opstromen of afstromen in de examenperiode een zorgvuldige reparatie van het onderwijsprogramma.

Indien er sprake is van opstroom of afstroom in leerjaar 3 ontvangt de beleidsmedewerker Examinering het bijgestelde examenprogramma met als doel expertiseopbouw en borging van het diploma.

Het is belangrijk dat de school kan aantonen dat de leerling alle onderdelen heeft afgerond van het PTA op het nieuwe niveau.

7.2. Cijfers

Bij op/afstromen mag de docent, van de eindtermen in het nieuwe PTA die ook in het PTA van de oude leerweg voorkomen, toetsen of toetsvragen herbeoordelen. Een cijfer omrekenen met behulp van een omrekenfactor is niet toegestaan.

Bij herbeoordelen worden antwoorden op toetsvragen, die passen bij het onderwerp/eindterm in de toets op het nieuwe niveau bekeken. De docent bepaalt wat de toetsvragen en de antwoorden 'waard zijn' op het nieuwe niveau.

Op deze manier mag de toets, of een deel van de toets, gebruikt worden (als basis) voor een cijfer op het nieuwe niveau.

- Missen er vragen over eindtermen dan moet er een extra opdracht komen, zodat de leerling laat zien in welke mate hij/zij de betreffende eindterm beheerst en de school kan aantonen dat deze eindterm is getoetst.
- Zijn er andere onderwerpen aan bod gekomen, dan zal de leerling een toets op het nieuwe niveau moeten maken hierover.

De beste optie in verband met validiteit en transparantie is dezelfde toets af te nemen die de klas heeft gemaakt, maar toetsen kan in verschillende vormen (zie toetsbeleid). Net als met een schriftelijke toets kan de leerling met bijvoorbeeld een werkstuk of presentatie ook aantonen dat hij/zij de betreffende eindterm(en) beheerst.

© Stichting Aeres Groep. Alle rechten
voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd
gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt in enige
vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige
andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van Aeres.

Postbus 245, 6710 BE Ede
Bovenbuurtweg 27, 6717 XA Ede
088 020 7020
aeresvmbo.nl
vmbo@aeres.nl